RETTENS DOM (Fjerde Afdeling)
13. juli 2005 *

I sag T-40/03,

Julián Murúa Entrena, Elciego (Spanien), ved advokat I. Temiño Ceniceros,

sagsøger,

mod

Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (KHIM) ved I. de Medrano Caballero og G. Schneider, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

den anden part i sagen for appelkammeret ved Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) og intervenient ved Retten:

* Processprog: spansk.

Bodegas Murúa, SA, Elciego, ved advokat J. González Aparicio,

angående en påstand om annullation af afgørelse truffet den 9. december 2002 af Andet Appelkammer ved Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (sag R 599/1999-2) vedrørende en indsigelsessag mellem Bodegas Murúa, SA, og Julián Murúa Entrena,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Legal, og dommerne P. Mengozzi og I. Wiszniewska-Białecka,

justitssekretær: ekspeditionssekretær J. Palacio González,

under henvisning til stævningen, der blev indleveret til Rettens Justitskontor den 10. februar 2003,

under henvisning til svarskriftet, der blev indleveret til Rettens Justitskontor den 7. august 2003,

under henvisning til intervenientens svarskrift, som blev indleveret til Rettens Justitskontor den 23. juli 2003,

og efter retsmødet den 9. marts 2005,

afsagt følgende

Dom

Sagens baggrund

1 Den 1. april 1996 indgav sagsøgeren en EF-varemærkeansøgning til Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) (KHIM) (herefter »Harmoniseringskontoret«) i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20. december 1993 om EF-varemærker (EFT 1994 L 11, s. 1), som ændret.

2 Varemærket, der er søgt registreret, er det nedenfor gengivne figurmærke:

3 De varer, som registreringsansøgningen vedrører, henhører under klasse 33 i Nice-arrangementet af 15. juni 1957 vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker, som revideret og ændret, og svarer til følgende beskrivelse: »vin«.

4 EF-varemærkeansøgningen blev offentliggjort i *EF-Varemærketidende* nr. 14/97 den 11. august 1997.

5 Den 10. november 1997 rejste virksomheden Bodegas Murúa, SA (herefter »intervenienten«), indsigelse i medfør af artikel 42 i forordning nr. 40/94.

6 Begrundelsen, der er blevet påberåbt til støtte for indsigelsen, er den i artikel 8, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 anførte. Indsigelsen var støttet dels på eksistensen af ordmærket MURÚA, der er registreret i Spanien den 20. december 1978 under nr. 865 063, dels på det internationale ordmærke MURÚA, som er registreret den 20. marts 1984 under nr. 482 779, og som er beskyttet i Tyskland, Frankrig, Østrig, Schweiz og Benelux. Begge disse varemærker betegner varer, der svarer til følgende beskrivelse: »alle typer vin« i klasse 33.

7 Den 2. juli 1999 gav Indsigelsesafdelingen medhold i indsigelsen og afslog den ansøgte EF-varemærkeregistrering.

8 Den 30. november 1999 påklagede sagsøgeren Indsigelsesafdelingens afgørelse til Harmoniseringskontoret.

9 Ved afgørelse af 9. december 2002 (herefter »den anfægtede afgørelse«) stadfæstede Andet Appelkammer ved Harmoniseringskontoret Indsigelsesafdelingens afgørelse og afslog klagen.

10 Appelkammeret fandt i det væsentlige, at de omtvistede varemærker betegnede varer af samme art, og at den ordbestanddel, der dominerede det EF-varemærke, der var søgt registreret, idet den indeholdt bestanddelen »Murúa« som første efternavn, var identisk med intervenientens ældre ordmærker, således at der var en risiko for forveksling mellem de omtvistede varemærker.

Parternes påstande

11 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede afgørelse annulleres.

— Harmoniseringskontoret og intervenienten tilpligtes hver at betale halvdelen af sagens omkostninger.

12 Harmoniseringskontoret og intervenienten har nedlagt følgende påstande:

— Harmoniseringskontoret frifindes.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

13 Sagsøgeren har gjort et enkelt anbringende gældende om tilsidesættelse af artikel 8, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94.

Parternes argumenter

14 Efter generelt at have redegjort for, at det princip, der fremgår af retspraksis, om, at ligheden mellem varer og ligheden mellem varemærker står i et indbyrdes afhængighedsforhold, under visse omstændigheder vil kunne lades ude af betragtning, har sagsøgeren indledningsvis kritiseret appelkammeret for fejlagtigt at have begrænset dets undersøgelse til det ansøgte varemærkes ordbestanddel uden at foretage en sammenlignende helhedsvurdering af de omtvistede tegn. Efter sagsøgerens opfattelse gør de fejl, der er begået af appelkammeret, sig gældende på de tre stadier — det visuelle, fonetiske og begrebsmæssige — af sammenligningen mellem de omtvistede tegn.

15 Hvad angår den visuelle sammenligning af tegnene har sagsøgeren henvist til, at det ansøgte varemærke er et figurmærke, der i den øverste del udgøres af en tegning, der forestiller en landejendom omgivet af træer og vinmarker, og i den nederste del af et våbenskjold, hvorover ordene »Julián Murúa Entrena« er anført. Ifølge sagsøgeren fjerner tilstedeværelsen af disse figurbestanddele risikoen for forveksling med det ældre varemærke. Efter sagsøgerens opfattelse kan man derfor ikke udelukkende foretage en bedømmelse af det ansøgte varemærkes ordbestanddel uden derved — i lighed med den anfægtede afgørelse — at tilsidesætte princippet om en sammenlignende helhedsvurdering af de omtvistede tegn. Desuden har sagsøgeren lagt vægt på den omstændighed, at etiketten inden for vinsektoren og i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 1493/1999 af 17. maj 1999 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 179, s. 1) har en særlig betydning som varens identifikationsfaktor for forbrugeren. Det ansøgte varemærkes ordbestanddel og figurbestanddele, der netop udgør en vinetiket, skal derfor betragtes som en helhed.

16 For så vidt angår den fonetiske sammenligning har sagsøgeren anført, at de omtvistede tegn kun er sammenfaldende som følge af tilstedeværelsen af ordet »Murúa«, der er det ældre varemærkes eneste ordbestanddel, mens det ansøgte varemærke er sammensat af fornavnet og efternavnene »Julián Murúa Entrena«. Selv om sagsøgeren dog medgiver, at fornavnet Julián er relativt almindeligt brugt, har sagsøgeren anført, at kombinationen af efternavnene »Murúa« og »Entrena«, der er meget lidt almindelig, derimod har en unik og forskelligartet karakter, der ud fra en fonetisk synsvinkel let lader sig adskille. Sagsøgeren har derfor tilbagevist appelkammerets påstand — der fremgår af den anfægtede afgørelses punkt 17 — om, at den spanske forbruger, der bliver stillet over for en ordbestanddel, der er sammensat af et fornavn, i det foreliggende tilfælde »Julián«, og to efternavne, i denne sag »Murúa« og »Entrena«, har en tendens til at se bort fra fornavnet og det andet efternavn. Den relevante faktor i et retssystem som det, der findes i Spanien, hvor personers civilstand er baseret på to efternavne, er derimod ifølge sagsøgeren det særpræg, der knytter sig til hver af den omhandlede ordbestanddels elementer.

17 Med hensyn til den begrebsmæssige sammenligning har sagsøgeren anført, at der er tilstrækkeligt mange forskelle mellem de omtvistede tegn på dette plan, da det ansøgte varemærke i øvrigt består af ansøgerens eget navn. I denne forbindelse og for fuldstændighedens skyld har sagsøgeren anført, at intervenienten ikke kan tilegne sig en eneret på ordet »Murúa« på en sådan måde, at intervenienten forhindrer sagsøgeren i at benytte sit efternavn. Til støtte for dette argument har sagsøgeren henvist til artikel 6, stk. 1, i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1989 L 40, s. 1), der vedrører begrænsninger i varemærkets retsvirkninger, samt til Harmoniseringskontorets hidtidige afgørelsespraksis.

18 Selv om sagsøgeren har erklæret, at selskabet er klar over, at nationale retters afgørelser hverken er bindende for Harmoniseringskontoret eller for Retten, har sagsøgeren ikke desto mindre dernæst henledt Rettens opmærksomhed på de faktiske omstændigheder, der gør, at den foreliggende sag er forskellig fra den, som har givet anledning til dom nr. 559/1994 afsagt den 20. juni 1994 af Tribunal Supremo (Spaniens Højesteret) i en sag mellem de samme parter. Særligt har sagsøgeren understreget, at det spanske nationale varemærke Julián Murúa Entrena,

som var omhandlet i den pågældende sag, og som blev erklæret ugyldigt af Tribunal Supremo, udelukkende var sammensat af de førnævnte ordbestanddele i modsætning til det varemærke, der er omhandlet i det foreliggende tilfælde, og sagsøgeren har fastholdt, at den spanske lovgivning, som blev anvendt i nævnte sag, er forældet.

19 Selv om sagsøgeren har medgivet, at intervenienten har købt en del af de varemærker, som intervenienten er indehaver af, af sagsøgerens far, er sagsøgeren endelig forbavset over, at man i lighed med intervenienten kan antage, at der er en risiko for forveksling mellem varemærker, der uanfægtet har været til stede samtidigt i Spanien samt i Danmark gennem en længere periode. Desuden har sagsøgeren fremlagt en række dokumenter som bilag til stævningen, som har til formål at godtgøre, at der en findes et stort antal spanske registreringer, der alle indeholder ordet »Murúa«, og som ifølge sagsøgeren fremhæver, at det er muligt for de omtvistede varemærker uanfægtet at være til stede samtidigt på markedet. Sagsøgeren har ligeledes vedlagt stævningen andre dokumenter, der illustrerer, at der inden for vinsektoren er talrige registreringer til stede samtidigt, selv om de indeholder ordbestanddele, der er fælles for flere blandt dem.

20 Harmoniseringskontoret har indledningsvist anført, at de dokumenter, som er bilagt stævningen, og som har til formål at godtgøre den påståede uanfægtede samtidige tilstedeværelse af talrige spanske registreringer, der indeholder ordet »Murúa«, er fremlagt for første gang for Retten og derfor ikke kan indgå i sagen.

21 Med hensyn til realiteten har Harmoniseringskontoret efter at have henvist til, at appelkammeret udelukkende har bedømt risikoen for forveksling mellem de omtvistede varemærker i den spanske forbrugers bevidsthed, tilbagevist sagsøgerens påstande.

22 Hvad angår det ansøgte varemærke har Harmoniseringskontoret for det første anført, at ordbestanddelen »Julián Murúa Entrena« udgør den dominerende bestanddel heraf som følge af bestanddelens fremtrædende placering i dette tegn.

Harmoniseringskontoret er desuden af den opfattelse, at de figurative bestanddele, som varemærket er sammensat af, har en dekorativ eller accessorisk karakter, idet disse bestanddele er almindeligt anvendt på vinetiketter.

23 I lyset af denne præcisering har Harmoniseringskontoret for det andet anført, at sammenligningen af det ansøgte varemærkes dominerende ordbestanddel med det ældre varemærke viser en vis visuel lighed. Selv om Harmoniseringskontoret er enig i sagsøgerens bedømmelse med hensyn til etikettens særlige betydning inden for vinsektoren, ligger det ikke desto mindre fast, at forbrugeren ifølge Harmoniseringskontoret er vant til at huske den ordbestanddel, der identificerer vinen, som dennes karakteristiske kendetegn.

24 Hvad angår den fonetiske sammenligning har Harmoniseringskontoret — selv om det har bemærket, at den anfægtede afgørelse ikke indeholder nogen konklusioner i denne henseende — ikke desto mindre anført, at de omtvistede tegn fonetisk set ligner hinanden.

25 Med hensyn til den begrebsmæssige lighed har Harmoniseringskontoret anført, at en sådan lighed generelt set foreligger, hvis den relevante kundekreds opfatter, at de to omtvistede tegn er fælles om en identisk eller lignende semantisk bestanddel. Efter Harmoniseringskontorets opfattelse udgøres den begrebsmæssige bestanddel, der er fælles for de to omtvistede tegn, i den foreliggende sag af det forhold, at de indeholder egennavne og efternavne af spansk oprindelse, der vil blive genkendt som sådanne af den relevante kundekreds, da det er konstateret, at navnet »Murúa« er den dominerende bestanddel i det ansøgte varemærkes ordbestanddel, mens det er det ældre varemærkes eneste bestanddel.

26 Selv om Harmoniseringskontoret har medgivet, at fysiske personer med hensyn til den spanske civilstand bliver identificeret ud fra to efternavne, ligger det ikke desto mindre fast, at det første efternavn efter Harmoniseringskontorets opfattelse har en fremherskende værdi i forhold til det andet, da den relevante kundekreds har for

vane at identificere personer udelukkende ud fra deres første efternavn. Ifølge Harmoniseringskontoret følger det heraf, at der er en høj grad af begrebsmæssig lighed mellem de to omtvistede tegn som følge af tilstedeværelsen af ordet »Murúa« i disse tegn.

27 Harmoniseringskontoret har på den baggrund konkluderet, at der er en risiko for forveksling mellem de to omtvistede varemærker i betragtning af, at de varer, de omtvistede varemærker betegner, er af samme art, hvilket ikke er bestridt af sagsøgeren, og i betragtning af den lighed mellem de omtvistede tegn, som er blevet konstateret i den anfægtede afgørelse. Særligt har Harmoniseringskontoret anført, at den forbruger, der kender de vine, som det ældre varemærke betegner, løber den objektive risiko at anse den vin, der er identificeret ved etiketten med betegnelsen »Julián Murúa Entrena«, for en ny vare, der hidrører fra den samme virksomhed som den, der markedsfører de vine, det ældre varemærke betegner. Desuden har Harmoniseringskontoret understreget, at sagsøgerens bemærkning om, at der under visse omstændigheder kan ses bort fra princippet om, at ligheden mellem varemærker og ligheden mellem varer står i et indbyrdes afhængighedsforhold, er irrelevant, da sagsøgeren på ingen måde har godtgjort, at sådanne omstændigheder foreligger.

28 For det tredje har Harmoniseringskontoret med hensyn til afgørelsen truffet af Tribunal Supremo, nævnt i præmis 18 ovenfor, anført, at selv om Harmoniseringskontoret ikke er bundet af de afgørelser, der træffes af de nationale retter, kan de faktiske og retlige omstændigheder, der lå til grund for Tribunal Supremos afgørelse, være relevante for afgørelsen af tvisten. Særligt har Harmoniseringskontoret anført, at denne afgørelse dels tilbageviser sagsøgerens argumenter om, at de omtvistede varemærker uanfægtet har været til stede samtidigt på det spanske område, dels klarlægger sagsøgerens intention om at ville registrere det ordmærke, der har givet anledning til Tribunal Supremos dom, som EF-varemærke — denne gang som en del af et figurmærke.

29 Endelig har Harmoniseringskontoret ligeledes tilbagevist sagsøgerens klagepunkt om intervenientens påståede tilegnelse af sagsøgerens efternavn, idet kontoret for det første har præciseret, at begrænsninger i varemærkets retsvirkninger først bliver relevante, når varemærket er registreret. For det andet er Harmoniseringskontoret af den opfattelse, at den frie rådighed over egennavne udledes af de angivelser, der

fremgår af nævnte dom afsagt af Tribunal Supremo, hvorefter det ikke kan undlades at vurdere risikoen for forveksling i forbindelse med et efternavn, når en erhvervsdrivende vil anvende det som varemærke. Ifølge Harmoniseringskontoret er det i det konkrete tilfælde derfor med rette, at appelkammeret fandt, at begrænsningen i varemærkets retsvirkninger ikke på nogen måde påvirkede bedømmelsen af risikoen for forveksling mellem de omtvistede varemærker.

30 Intervenienten har indledningsvist henvist til, at selskabet er blevet indehaver af det ældre varemærke i henhold til en overdragelsesaftale, der er indgået i overensstemmelse med spansk ret med sagsøgerens far. Intervenienten har derfor gjort gældende, at sagsøgeren ikke nu kan gribe forstyrrende ind i eneretten til brugen af dette varemærke. I øvrigt har intervenienten også bestridt sagsøgerens påstand om, at det ældre varemærke har været til stede igennem en længere periode på det spanske område samtidigt med sagsøgerens ældre, spanske ordmærke Julián Murúa Entrena, der indeholder den samme ordbestanddel som det ansøgte varemærke. Faktisk viser alle de faktiske omstændigheder, der lå til grund for nævnte dom, der blev afsagt af Tribunal Supremo i sagen mellem de samme parter, helt og holdent det modsatte.

31 Hvad angår bedømmelsen, der er et resultat af den sammenligning af de omtvistede tegn, som er foretaget af appelkammeret, har intervenienten i det væsentlige tilsluttet sig det standpunkt, der er indtaget af Harmoniseringskontoret. Med hensyn til det første efternavns betydning i det konkrete tilfælde har intervenienten tilføjet, at sagsøgeren aldrig tidligere i den periode, hvor sagsøgeren brugte det spanske ordmærke Julián Murúa Entrena — før dette blev annulleret ved førnævnte dom afsagt af Tribunal Supremo — er kommet på den tanke at anvende sit andet efternavn, hvorimod sagsøgeren ved flere lejligheder har anvendt sit første efternavn.

32 Intervenienten har om risikoen for forveksling mellem de omtvistede varemærker anført, at denne risiko er reel, eftersom tilstedeværelsen af denne forveksling ud over ved den analyse, som er foretaget af appelkammeret, og som bør opretholdes, allerede tidligere er blevet påvist. I denne forbindelse er sagsøgerens betragtninger om vigtigheden af etiketten og om tilstedeværelsen af varemærker, der indeholder

ordet »Murúa«, irrelevante. Med hensyn til det første punkt har intervenienten således anført, at den etiket, der altid udarbejdes efter registreringen af et varemærke, i tilfælde af registrering af det ansøgte varemærke ville være en yderligere kilde til forveksling, da den ikke alene ville indbefatte varemærkeindehaverens navn, men også det sted, hvor virksomheden har hovedsæde. I det konkrete tilfælde er sagsøgerens hovedsæde og intervenientens hovedsæde imidlertid beliggende samme sted. Den relevante kundekreds vil derfor kunne antage, at de varer, som de omtvistede varemærker betegner, hidrører fra den samme virksomhed eller i givet fald fra økonomisk forbundne virksomheder. Med hensyn til det andet punkt har intervenienten anført, at de varemærker, der er gjort gældende af sagsøgeren, ikke er relevante, eftersom de alle betegner andre varer end vin, hvorfor intet i princippet er til hinder for, at de er registreret.

Rettens bemærkninger

33 I artikel 8, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 bestemmes, at hvis indehaveren af et ældre varemærke rejser indsigelse, er det varemærke, der søges registreret, udelukket fra registrering, såfremt der i offentlighedens bevidsthed inden for det område, hvor det ældre mærke er beskyttet, er risiko for forveksling, fordi det yngre mærke er identisk med eller ligner det ældre varemærke, og varerne eller tjenesteydelserne er af samme eller lignende art.

34 Risikoen for forveksling er ifølge fast retspraksis risikoen for, at det i kundekredsen kan antages, at de pågældende varer eller tjenesteydelser hidrører fra den samme virksomhed eller i givet fald fra økonomisk forbundne virksomheder. Ifølge samme retspraksis skal der foretages en helhedsvurdering af risikoen for forveksling i henhold til den opfattelse, som den relevante kundekreds har af de pågældende tegn og de omhandlede varer eller tjenesteydelser. Der skal herved tages hensyn til alle relevante faktorer i sagen, navnlig at ligheden mellem tegnene og ligheden mellem de pågældende varer og tjenesteydelser står i et indbyrdes afhængighedsforhold (jf. Rettens dom af 9.7.2003, sag T-162/01, Laboratorios RTB mod KHIM — Giorgio Beverly Hills (GIORGIO BEVERLY HILLS), Sml. II, s. 2821, præmis 31-33 og den deri nævnte retspraksis).

35 Som det ligeledes fremgår af fast retspraksis, skal helhedsvurderingen af risikoen for forveksling for så vidt angår de omtvistede tegns visuelle, lydlige eller begrebsmæssige lighed være baseret på helhedsindtrykket af tegnene, idet der bl.a. skal tages hensyn til de bestanddele, der har særpræg eller dominans (Rettens dom af 14.10.2003, sag T-292/01, Phillips-Van Heusen mod KHIM — Pash Textilvertrieb und Einzelhandel (BASS), Sml. II, s. 4335, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).

Den relevante kundekreds

36 For så vidt angår de ældre varemærker er indsigelsen i det foreliggende tilfælde — som anført i præmis 6 ovenfor — på en gang støttet på ordmærke nr. 865 063, der er registreret i Spanien, og på det internationale ordmærke nr. 482 779, som er beskyttet i Tyskland, Frankrig, Østrig, Schweiz og Benelux. Den relevante kundekreds er følgelig i princippet den kundekreds, der befinder sig på det spanske, tyske, franske, østrigske og schweiziske område samt i Benelux-landene.

37 Det er imidlertid tilstrækkeligt for anvendelsen af den relative registreringshindring, der er omhandlet i artikel 8, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94, at der består en risiko for forveksling i bevidstheden hos den berørte kundekreds i en af de ovenfor nævnte medlemsstater.

38 Det bemærkes dog, at appelkammeret alene undersøgte ligheden mellem de omtvistede tegn og risikoen for forveksling i henhold til den opfattelse, som den spanske kundekreds har, men alligevel nåede frem til den implicitte konklusion, at resultatet af den pågældende undersøgelse omfattede alle intervenientens ældre »varemærker«.

39 Uden at der er behov for at tage stilling til lovligheden af en sådan metode, skal det præciseres, at enhver betragtning, der vedrører graden af lighed mellem det ansøgte varemærke og intervenientens ældre internationale varemærke, kun er relevant, såfremt Retten på baggrund af de argumenter, sagsøgeren har fremført, i modsætning til appelkammeret udelukker, at der er en risiko for forveksling for den spanske kundekreds mellem det ansøgte varemærke og det ældre varemærke, der er registreret i Spanien.

40 Det skal derfor efterprøves, om appelkammeret — som sagsøgeren har hævdet — har tilsidesat nævnte forordnings artikel 8, stk. 1, litra b), ved at konkludere, at der var risiko for forveksling mellem de omtvistede varemærker i den spanske kundekreds' bevidsthed.

41 I det konkrete tilfælde er sagens genstand sammenligningen af tegnene. Det er ubestridt, at de varer, som de omtvistede varemærker betegner, er af samme art.

Ligheden mellem tegnene

42 Det er ubestridt, at den spanske kundekreds vil opfatte den ordbestanddel, som det ansøgte varemærke er sammensat af, som et egennavn (fornavn plus efternavn) og det ældre varemærke som et efternavn. Det er ligeledes ubestridt, at det første efternavn, som det ansøgte varemærkes ordbestanddel er sammensat af, og det ældre varemærkes eneste bestanddel er identiske.

43 Tvisten vedrører derfor hovedsagligt spørgsmålet om, hvorvidt tilstedeværelsen af figurative bestanddele, et fornavn og et andet efternavn i det ansøgte varemærke, som hævdet af sagsøgeren, er tilstrækkeligt til at udelukke enhver risiko for forveksling i den spanske forbrugers bevidsthed, eller om tilstedeværelsen af ordet »Murúa« i det ansøgte varemærke derimod udgør dets dominerende bestanddel i henhold til den relevante kundekreds' opfattelse, således at kundekredsen vil kunne forveksle det ansøgte varemærke med det ældre varemærke.

44 Før dette spørgsmål undersøges, skal der gøres to indledende bemærkninger.

45 Hvad for det første angår sagsøgerens argument vedrørende artikel 6, stk. 1, litra a), i direktiv 89/104 bemærkes, at denne bestemmelse omhandler begrænsninger i de rettigheder, som indehaveren af et nationalt varemærke har under erhvervsmæssigt brug, idet bestemmelsen bl.a. er til hinder for, at indehaveren forbyder tredjemand at gøre brug af sit eget navn eller sin adresse, for så vidt dette sker i overensstemmelse med redelig markedsføringsskik.

46 Denne bestemmelse kan følgelig ikke tages i betragtning i forbindelse med proceduren om registrering af et EF-varemærke, da den ikke tillægger tredjemand en ret til at gøre brug af sit navn eller sin adresse som varemærke, hvilken ret sagsøgeren synes at gøre krav (jf. Domstolens dom af 16.9.2004, sag C-404/02, Nichols, Sml. I, s. 8499, præmis 33, og for så vidt angår artikel 12 i forordning nr. 40/94 Rettens dom af 31.3.2004, sag T-20/02, Interquell mod KHIM — SCA Nutrition (HAPPY DOG), Sml. II, s. 1001, præmis 56).

47 For det andet skal det præciseres, at den retspraksis, der er nævnt i præmis 34 og 35 ovenfor, fuldt ud finder anvendelse på ansøgningen om registrering af et tegn, der er sammensat af et eller flere efternavne, som EF-varemærke.

48 Således skal der henvises til, at det følger af artikel 4 i forordning nr. 40/94, at »[e]t EF-varemærke kan bestå af alle tegn, der kan gengives grafisk, navnlig ord, herunder personnavne [...] for så vidt disse tegn er egnede til at adskille en virksomheds varer eller tjenesteydelser fra andre virksomheders«.

49 En ansøgning om registrering som EF-varemærke af et tegn, der helt eller delvist indeholder et eller flere personnavne, falder følgelig ikke uden for de kriterier for bedømmelsen af registreringen, som finder anvendelse på andre kategorier af varemærker. I det omfang disse tegn kan udgøre EF-varemærker i henhold til artikel 4 i forordning nr. 40/94, for så vidt de er egnede til at adskille en virksomheds varer eller tjenesteydelser fra andre virksomheders, er der nemlig ingen bestemmelser i forordning nr. 40/94, der fastsætter forskellige kriterier for bedømmelsen af registreringen af denne type tegn i forhold til andre tegn, der kan udgøre et EF-varemærke. Da det er fastslået i retspraksis, at kriterierne for bedømmelsen af, om et varemærke, der udgøres af et personnavn, har fornødent særpræg, er de samme, som finder anvendelse ved bedømmelsen af andre kategorier af varemærker (Nichols-dommen, præmis 25), kan det således ikke forholde sig anderledes med kriterierne for at bedømme, om der er risiko for forveksling mellem et EF-varemærke, der er søgt registreret, og et ældre varemærke i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 8, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94, eftersom der ikke er fastsat bestemmelser herom i denne forordning, der modsiger dette (jf. i denne retning Rettens dom af 1.3.2005, sag T-185/03, Fusco mod KHIM — Fusco International (ENZO FUSCO), Sml. II, s. 715, præmis 45).

50 Det følger heraf, at et tegn, der indeholder fornavnet og efternavnene på en fysisk person, ikke kan blive registreret som EF-varemærke, når det støder på en relativ registreringshindring som følge af en indsigelse, rejst af indehaveren af et ældre varemærke.

51 Under henvisning til disse indledende præciseringer må det først konstateres, at sagsøgerens argument om, at appelkammeret med urette begrænsede sammenligningen af de omtvistede tegn til alene at vedrøre tegnenes ordbestanddele, ikke kan tages til følge.

52 Det bemærkes, at det følger af retspraksis, at et sammensat varemærke ikke kan anses for at ligne et andet varemærke, der er identisk med eller ligner en af bestanddelene af det komplicerede varemærke, medmindre denne bestanddel udgør det dominerende element i det helhedsindtryk, som det sammensatte varemærker fremkalder. Dette er tilfældet, når denne bestanddel i sig selv kan præge det billede af dette varemærke, som den relevante kundekreds har i erindringen, således at alle varemærkets andre bestanddele er uden betydning i helhedsindtrykket af det (Rettens dom af 23.10.2002, sag T-6/01, Matratzen Concord mod KHIM — Hukla Germany (MATRATZEN), Sml. II, s. 4335, præmis 33, og af 6.7.2004, sag T-117/02, Grupo El Prado Cervera mod KHIM — Héritiers Debuschewitz (CHUFAFIT), Sml. II, s. 2073, præmis 45).

53 Denne opfattelse indebærer ikke, at der alene tages hensyn til en del af et sammensat varemærke, og at denne del sammenlignes med et andet varemærke. Sammenligningen skal foretages ved at undersøge de pågældende varemærker, hvorved hvert betragtes i sin helhed. Dette udelukker imidlertid ikke, at det helhedsindtryk, som et sammensat varemærke har fremkaldt i erindringen hos den relevante kundekreds, under visse omstændigheder kan være domineret af en eller flere af varemærkets bestanddele (MATRATZEN-dommen, præmis 34).

54 Ved vurderingen af, hvorvidt en eller flere bestemte bestanddele i et sammensat varemærke har dominerende karakter, skal der navnlig tages hensyn til hver af disse bestanddeles egenskaber i sig selv, sammenlignet med de andre bestanddeles egenskaber. Endvidere — og sekundært — kan der tages hensyn til de forskellige bestanddeles indbyrdes placering i det sammensatte varemærkes opbygning (MATRATZEN-dommen, præmis 35).

55 Det bemærkes, at appelkammeret i det konkrete tilfælde i den anfægtede afgørelses punkt 17 fandt, at det ansøgte varemærkes figurative bestanddel, der forestiller en

typisk landejendom omgivet af vinmarker og træer, havde en svag grad af særpræg for de varer, som det ansøgte varemærke betegner, og at dette varemærkes ordbestanddel, dvs. »Julián Murúa Entrena«, følgelig dominerede det helhedsindtryk, som tegnet fremkalder.

56 Denne bedømmelse kan kun tiltrædes. Når der er tale om en vare som vin, udgør gengivelsen af en landejendom omgivet af vinmarker og træer således ikke et element, der gør det muligt for den relevante kundekreds at huske denne figurative bestanddel som dominerende i det billede af det ansøgte varemærke, kundekredsen vil beholde i erindringen. Som Harmoniseringskontoret med rette har gjort gældende, er forbrugerne tværtimod vant til at betegne og at genkende vine i forhold til den ordbestanddel, der tjener til at identificere den, hvad enten denne bestanddel navnlig betegner producenten eller den ejendom, hvorpå vinen produceres.

57 Denne bedømmelse omfatter også tilstedeværelsen af det våbenskjold, der er anbragt under det ansøgte varemærkes ordbestanddel. Desuden bemærkes, at i betragtning af placeringen og størrelsen på gengivelsen af nævnte våbenskjold i det ansøgte varemærke udgør dette alene en dekorativ bestanddel uden reel betydning, som påpeget af Indsigelsesafdelingen. Denne bestanddel er følgelig ikke egnet til at dominere det billede, som den relevante kundekreds vil bevare af det ansøgte varemærke.

58 Desuden bemærkes, at sagsøgerens klagepunkt om betydningen af vinetiketter inden for Det Europæiske Fællesskab, der skulle fratage Harmoniseringskontoret retten til at bestemme de bestanddele ved det ansøgte varemærke, der har dominans og særpræg, er irrelevant.

59 Det er ganske vist rigtigt, at etiketten i overensstemmelse med bestemmelserne i forordning nr. 1493/1999 udgør en væsentlig omstændighed ved betegnelsen af de vine, der er omfattet af forordningen.

60 Denne egenskab er imidlertid ikke til hinder for, at varemærket, såfremt etiketten bærer et varemærke som f.eks. et EF-varemærke, der er søgt registreret, ved anvendelsen af forordning nr. 40/94 — i forbindelse med en indsigelsessag, der er rejst i overensstemmelse med denne forordning — kan gøres til genstand for Harmoniseringskontorets undersøgelse med henblik på at fastlægge den eller de bestanddele herved, der har dominans eller særpræg.

61 I øvrigt bemærkes, at den undersøgelse, som Harmoniseringskontoret har foretaget, ikke rejser tvivl om den betydning, som etiketten har med henblik på beskyttelsen af forbrugerne — et formål, der udtrykkeligt er omfattet af forordning nr. 1493/1999. Tværtimod bidrager denne undersøgelse til forbrugerbeskyttelsen ved at gøre det muligt at sikre, at et varemærke, der er indeholdt i etiketten på en vin, ikke i forbrugerens bevidsthed kan skabe en risiko for forveksling bl.a. med hensyn navnet på de fysiske eller juridiske personer, som deltager i fremstillingen eller markedsføringen af produktet i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 48 i forordning nr. 1493/1999 og i bilag VII, punkt F, til forordningen.

62 Under disse omstændigheder må sagsøgerens første argument forkastes.

63 Sagsøgeren har dernæst anført, at det var på fejlagtig måde, at appelkammeret fandt, at det første efternavn »Murúa« i det ansøgte varemærke var den dominerende bestanddel i gruppen af ordene »Julián Murúa Entrena«.

64 Det bemærkes, at appelkammeret med henblik på at fastslå, at efternavnet »Murúa« var dominerende i det ansøgte varemærke, i den anfægtede afgørelses punkt 17 anførte følgende:

»[...] i Spanien har det første efternavn en særlig betydning i et varemærke, der er sammensat af indehaverens fornavn og efternavne, eftersom gennemsnitsforbrugeren har for vane at forbigå fornavnet og det andet efternavn. Den dominerende bestanddel i det varemærke, der er søgt registreret, og den dominerende bestanddel [i det] varemærke, på [hvilket] indsigelsen er støttet, er følgelig identiske«.

65 Det må konstateres, at begrundelsen for appelkammerets afgørelse med hensyn til det første efternavns forrang i Spanien har en systematisk karakter, der bør uddybes nærmere. Det kan således ikke udelukkes, at et tegn, som er sammensat af et fornavn og to efternavne, og som er genstand for en ansøgning om registrering som EF-varemærke, alt efter omstændighederne i hvert enkelt tilfælde vil kunne have et fornødent særpræg for den spanske kundekreds, navnlig på grund af tilstedeværelsen af det andet efternavn, der således vil udgøre det omhandlede tegns dominerende bestanddel.

66 Det er imidlertid med rette, at appelkammeret i det konkrete tilfælde fandt, at efternavnet »Murúa« gav det ansøgte varemærke dets fornødne særpræg og derfor udgjorde den dominerende bestanddel heraf.

67 For det første skal der henvises til, at opfattelsen af tegn, der består af personnavne, kan variere fra stat til stat inden for Det Europæiske Fællesskab (ENZO FUSCO-dommen, præmis 52).

68 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren medgivet, at fornavnet »Julián«, der fremgår af det ordmærke, der er indeholdt i det ansøgte varemærke, var relativt udbredt i Spanien og derfor ikke havde noget særligt særpræg.

69 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt den relevante kundekreds i Spanien generelt vil være mere opmærksomme på efternavnet »Murúa« end på efternavnet »Entrena« i det ansøgte varemærke, finder Retten, at denne stats retspraksis — selv om den ikke er bindende for Fællesskabets instanser — kan give nyttige oplysninger herom.

70 I denne forbindelse skal der tages hensyn til dom nr. 559/1994, afsagt af Tribunal Supremo den 20. juni 1994, som parterne har diskuteret i den foreliggende sag, og som har været fremlagt under den administrative procedure ved Harmoniseringskontoret.

71 Det bemærkes, at Tribunal Supremo i denne sag mellem sagsøgeren og intervenienten fastslog, at ordmærket Julián Murúa Entrena, som var registreret i Spanien, og som dækkede over de samme varer som dem, det ansøgte varemærke betegner, skulle annulleres som følge af risikoen for forveksling i den spanske kundekreds' bevidsthed med det ældre varemærke MURÚA, som intervenienten er indehaver af, og som ligeledes er påberåbt til støtte for indsigelsen ved Harmoniseringskontoret. Mere præcist anførte Tribunal Supremo, at det fulgte af den tidligere registrering af varemærkerne Viñas Murúa og Murúa, at efternavnet »Murúa« udgjorde dette varemærkes dominerende bestanddel. Beviset for risikoen for forveksling var det forhold, at personer, der var ukendte for sagsøgte (dvs.

sagsøgeren i den foreliggende sag), uden sidstnævntes indgriben havde forvekslet varemærkerne Murúa og Bodegas Murúa, SA, med Bodegas Murúa Entrena, SA, ved klassificeringen af Rioja-vine og havde henført den vin, som varemærket Murúa betegner, til to virksomheder, hvilket sagsøgte havde erkendt og samtidigt givet tredjemand skylden for forvekslingen. I denne sammenhæng bestemte Tribunal Supremo, at »eftersom ordet »Murúa« udg[jorde] vinens identifikationsfaktor, og eftersom det [var] dette ord, der på sagsøgtes anmodning ha[vde] foranlediget, at varemærkerne »Murúa Gangutia« og »Heredad Murúa Gangutia« ikke blev registreret, [var] det åbenbart, at registreringen af varemærket »Julián Murúa Entrena« ligeledes skulle have været afslået på det administrative stadie, og at det på det nuværende retlige stadie [var] nødvendigt at annullere det«.

72 Det må antages, at den relevante kundekreds' opfattelse af det ansøgte varemærke i mangel af bevis for det modsatte ikke kan være forskellig fra den af Tribunal Supremo konstaterede opfattelse, som denne samme kundekreds havde af ordmærket Julián Murúa Entrena. Trods tilstedeværelsen af figurative bestanddele i det ansøgte varemærke, kan disse — som det er fastslået ovenfor i præmis 56 og 57 — således ikke dominere det billede, som den relevante kundekreds vil bevare af dette varemærke.

73 For det andet bemærkes, at ordet »Murúa« på det visuelle plan er placeret i midten af det ansøgte varemærkes ordbestanddel og danner en lodrette akse sammen med det ansøgte varemærkes figurative bestanddele, særligt med våbenskjoldet. Denne udformning af det ansøgte varemærke fremhæver efternavnet »Murúa« i forhold til fornavnet og det andet efternavn.

74 For det tredje bemærkes, at selv om det ganske vist må konstateres, at det ansøgte varemærkes ordbestanddel på det begrebsmæssige plan er forskellig fra det ældre

varemærke ved tilstedeværelsen af fornavnet »Julián« og efternavnet »Entrena«, skal det imidlertid præciseres, at — som sagsøgeren har gjort gældende under retsmødet ved hjælp af en række eksempler på betegnelser på vin — den spanske forbruger normalt ikke vil omtale en vin ved dens fulde navn, men derimod har en tendens til at forkorte det. Denne omstændighed, der også er fremhævet af Indsigelsesafdelingen, er tilstrækkeligt grundlag for at antage, at den spanske forbruger på det fonetiske plan normalt vil have tendens til at omtale det ansøgte varemærke i forkortet form, oftest med henvisning til navnet »Murúa«, som er sagsøgerens første efternavn.

75 Det følger heraf, at der ikke i det konkrete tilfælde er grund til at afkræfte appelkammerets vurdering, som Indsigelsesafdelingen ligeledes er enig i, hvorefter efternavnet »Murúa«, der er sagsøgerens første efternavn, og som indgår i det ordmærke, der er indeholdt i det ansøgte varemærke, er dominerende i det billede, som den spanske kundekreds vil bevare af dette varemærke.

76 Det er følgelig med rette, at appelkammeret fandt, at de omtvistede tegn ligner hinanden på grund af, at den dominerende bestanddel i det ordmærke, der er indeholdt i det ansøgte varemærke, og det ældre varemærkes eneste bestanddel er identiske.

Risikoen for forveksling

77 Ifølge fast retspraksis indebærer vurderingen af risikoen for forveksling en vis indbyrdes afhængighed mellem de faktorer, der kommer i betragtning, og især ligheden mellem varemærkerne og ligheden mellem de varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af varemærkerne. En svag grad af lighed mellem de af varemærkerne

omfattede varer eller tjenesteydelser kan således opvejes af en høj grad af lighed mellem tegnene (jf. analogt Domstolens dom af 29.9.1998, sag C-39/97, Canon, Sml. I, s. 5507, præmis 17, og hvad angår anvendelsen af forordning nr. 40/94 GIORGIO BEVERLY HILLS-dommen, præmis 32).

78 I den foreliggende sag bemærkes dels, at det er ubestridt, at de varer, som de omtvistede varemærker betegner, er af samme art, dels at de omtvistede tegn ligner hinanden. Dette forhold gør det muligt at konkludere, at der er risiko for forveksling mellem de omtvistede varemærker, da den spanske gennemsnitsforbruger, der bliver konfronteret med en vare, der er forsynet med det ansøgte varemærke, vil kunne antage, at denne vare har den samme handelsmæssige oprindelse som en vare, der er forsynet med det ældre varemærke. Det skal i øvrigt understreges, at det ligeledes er ubestridt, at efternavnet »Murúa«, som er fælles for de omtvistede tegn, hidrører fra samme oprindelse, nemlig sagsøgerens far, som har overdraget det ældre varemærke, der er registreret i Spanien, til intervenienten. Risikoen for, at den spanske forbruger antager, at sagsøgerens varer og indehaveren af det ældre varemærkes varer har samme handelsmæssige oprindelse, forøges som følge af denne faktiske omstændighed. Af samme grund er det desuden meget muligt — som Harmoniseringskontoret har gjort gældende — at den berørte kundekreds kun ser tilføjelsen af fornavnet og efternavnet »Entrena« til det ansøgte varemærke som en måde, hvorpå man betegner et sortiment af vine, der hidrører fra den virksomhed, som er indehaver af det ældre varemærke, eller i det mindste en virksomhed, der er økonomisk forbundet med intervenienten.

79 Denne vurdering ændres ikke ved sagsøgerens øvrige argumenter.

80 Hvad først og fremmest angår sagsøgerens påstand om, at det i retspraksis fastslåede princip om, at ligheden mellem varer og ligheden mellem varemærker står i et indbyrdes afhængighedsforhold, under visse omstændigheder vil kunne lades ude af betragtning, er det tilstrækkeligt at bemærke, at selv om det antages, at dette er muligt, er sagsøgeren ikke fremkommet med nogen oplysninger, der kan underbygge nævnte påstand.

81 Hvad dernæst angår de dokumenter, som er vedlagt stævningen, og som har til formål at godtgøre, at varemærker, der indeholder ordet »Murúa«, angiveligt uanfægtet har eksisteret samtidigt, bemærkes, at disse dokumenter, idet de er fremlagt for første gang for Retten, skal lades ude af betragtning, uden at det er nødvendigt at undersøge deres bevismæssige værdi (jf. i denne retning Rettens dom af 12.12.2002, sag T-247/01, eCopy mod KHIM (ECOPY), Sml. II, s. 5301, præmis 49, og af 3.7.2003, sag T-129/01, Alejandro mod KHIM — Anheuser-Busch (BUDMEN), Sml. II, s. 2251, præmis 67). For så vidt som disse dokumenter vedrører den påstand, sagsøgeren fremsatte under retsmødet, om at det spanske ordmærke Julián Murúa Entrena og det ældre varemærke havde været til stede samtidigt på det spanske marked, må det under alle omstændigheder konstateres, at Tribunal Supremos førnævnte annullation af sagsøgerens ordmærke på grundlag af risikoen for forveksling i den spanske kundekreds' bevidsthed mellem dette varemærke og det ældre varemærke er tilstrækkelig til at godtgøre, at den påståede »konfliktfrie sameksistens« mellem disse varemærker ikke var en realitet.

82 Hovedindholdet af de dokumenter, der er vedlagt stævningen med henblik på at godtgøre, at registreringer, hvoraf flere havde fælles ordbestanddele, uden konflikt fandtes side om side på markedet for vin, må ligeledes afvises, da disse dokumenter er blevet fremlagt for første gang i forbindelse med sagen for Retten.

83 Hvad derimod angår de dokumenter, som er vedlagt stævningen, og som vedrører efternavnene Faustino, Medrano og Palacios, kan disse dokumenter antages til realitetsbehandling, da de har været fremlagt for Harmoniseringskontoret. Dokumenterne er imidlertid irrelevante. De nationale registreringer, der er omhandlet i disse dokumenter, vedrører varemærker, der ingen forbindelse har til de omtvistede varemærker. Disse dokumenter og de argumenter, som de tilsigter at underbygge, er derfor uden relevans for bedømmelsen af risikoen for forveksling mellem de varemærker, der er omtvistet i det konkrete tilfælde (jf. BUDMEN-dommen, præmis 63).

84 Hvad endelig angår sagsøgerens påstand om, at de omhandlede varemærker uanfægtet eksisterer samtidigt i Danmark, er det tilstrækkeligt at anføre, at dette argument er irrelevant, da intervenientens ældre varemærke ikke er beskyttet i Danmark.

85 Eftersom der er risiko for forveksling i en medlemsstat — i dette tilfælde Spanien — er dette tilstrækkeligt til at afslå registreringen af det ansøgte varemærke, jf. bemærkningen herom i præmis 39 ovenfor. Det er derfor ufornødent at tage stilling til den af appelkammeret antagne risiko for forveksling mellem det ansøgte varemærke og det ældre internationale varemærke, der er beskyttet i Tyskland, Frankrig, Østrig, Schweiz og i Benelux.

86 Da det eneste fremførte anbringende om tilsidesættelse af artikel 8, stk. 1, litra b), i forordning nr. 40/94 derfor er ugrundet, må Harmoniseringskontoret frifindes.

Sagens omkostninger

87 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges sagsøgeren at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Harmoniseringskontorets og intervenientens påstande herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Fjerde Afdeling)

1) Kontoret for Harmonisering i det Indre Marked (Varemærker og Design) frifindes.

2) Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Legal Mengozzi Wiszniewska-Białecka

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. juli 2005.

H. Jung H. Legal

Justitssekretær Afdelingsformand